

Cultura

CINEMA

Eduard Fernández

ACTOR

Misteri L'actor presenta avui al Festival de Sant Sebastià *'El hombre de las mil caras'*, d'Alberto Rodríguez, on interpreta Francisco Paesa, el misteriós agent dels serveis secrets espanyols

“Sóc molt sensible i ploro amb facilitat”

TONI VALL
BARCELONA

Tothom a qui li agradi el cinema coneix Eduard Fernández, però ell diu que passa molt desapercebut i que firma pocs autògrafs. Ha treballat moltíssim i amb una nòmina bestial de directors del cine espanyol. Li faltava Alberto Rodríguez, avui potser el millor de tots, i ho ha solucionat. Avui presenta al Festival de Sant Sebastià *El hombre de las mil caras* –arribarà als cinemes divendres que ve–, on interpreta Francisco Paesa, el famós agent dels serveis secrets espanyols sobre el qual corren tota mena de llegendes, falses morts incloses. El film explica la seva decisiva implicació en el cas Roldán del 1994.

Crec que un dels primers cops que et vaig veure treballar anaves calb. [S'ho pensa uns segons.] Ah! Caram! El Caliban de *La tempesta*, de Shakespeare, dirigit per Calixto Bieito al Grec. Ja fa gairebé vint anys!

Un té la sensació que no has parat ni un segon de treballar. Això de treballar molt, poc, menys o més depèn del teu estatus, del que cobres pels papers que fas, de la

magnitud que té cadascun... No crec que hagi treballat per sobre de cap mesura acceptable ni que hagi saturat l'espectador. He intentat que la gran majoria dels meus treballs tinguessin un mínim de qualitat. Més o menys crec que me n'he sortit.

És bastant notori que sí.

També hi ha uns quants *nos*, esclar, feines que no he fet i que també formen part de la meua carrera i de les decisions que la formen. Probablement hauria volgut treballar una mica menys del que ho he fet, però és que em dedico a això, és la meua feina!

Algun no que puguem saber?

No s'expliquen. El que podria haver fet és dir que no a *La piel que habito*, d'Almodóvar. No en vaig quedar gaire content. Això potser no ho hauria d'explicar però, de fet, ara començo a dir el que vull.

Tot el que vols?

No, tot no, amb qui et portes bé i amb qui no és millor no explicar-ho.

¿Es tracta d'una feina d'afinitats i complicitats?

En bona part sí. Unes quantes pel·lícules les he fet per afinitat amb els

“Hauria d'haver dit que no a *'La piel que habito'*, d'Almodóvar”

“El teatre és la base de tot, el que més respecte de la professió”

directors, perquè m'ho han demanat ells, per qüestions més emocionals que econòmiques. També n'he emprès alguna, com *Smoking room*, que vam fer en règim de cooperativa i per a la qual vaig buscar finançament.

Ha quedat com un film de culte.

El més important per fer-la era que tenia un guió extraordinari!

Per a tu, el teatre ha sigut fonamental.

Sens dubte. És el lloc més adequat per desenvolupar del tot la meua professió. En cine hi treballa molta més gent, hi existeix el primer pla, que és bestial, però en teatre hi ha la representació, que és la base de tot, el que més respecte de la professió d'actor.

La representació?

Sí, l'actor dret, palplantat, dient el text sense més recurs que la seva veu i el seu cos. A *Joc de trons*, per exemple, passa molt clarament, es nota que els actors que hi apareixen han fet molt teatre. Amb el Paesa d'*El hombre de las mil caras* m'ha passat una cosa similar. El teatre m'ha ajudat molt amb aquest paper.

I fumar també!

Sí, jo fumo i el Paesa fumava molt! És

un personatge impressionant que va fer coses molt grans! Coneixent-lo, amb totes les distàncies prudencials, m'ha despertat respecte i una certa admiració. I crec que l'Alberto Rodríguez ha fet una pel·lícula amb molt pes fílmic, amb molta gràcia i molt entretinguda. He sentit algunes frases com “S'ha de veure perquè és part de la nostra història”. No! S'ha de veure perquè és bona!

¿Recordes més o menys quan vas saber que volies ser actor?

Exactament no. Cap als tretze anys recordo que a l'escola vam escriure una obra de teatre i tothom va considerar que l'havia de protagonitzar jo. Jo era molt tímid, encara ho sóc ara, i em va sorprendre però des de llavors tot va anar força rodat.

Què més va passar?

Vaig estudiar flauta travessera i mim a l'Institut del Teatre. Vaig actuar al Llantiol i al musical *Tira't de la moto*. Un dia el Marc Martínez em va avisar que feien proves a Els Joglars. Hi vam anar i vaig fer amb ells *Columbi lapsus* i *Yo tengo un tío en América*.

La teua primera pel·lícula va ser *Los lobos de Washington*, de Mariano Barroso, el 1999. Des de llavors

MARIANO HERRERA

has treballat amb Fernando Trueba, Gonzalo Suárez, Montxo Armendáriz, Emilio Martínez-Lázaro, Manuel Gómez Pereira, Agustín Díaz Yanes, Bigas Luna, Vicente Aranda, Almodóvar, Agustí Villaronga, Imanol Uribe... A què ho atribueixes?

“Sempre t’he vist bé”, m’han dit alguns, potser és per això que em criden. Esclar que n’hi ha d’altres que m’han trucat perquè fes exactament el que m’havien vist fer en una altra pel·lícula. Miro la part positiva: em deuen trucar perquè els agrado.

També escriuen de tu que sempre ets creïble en els papers que fas. I m’agrada que sigui així però no et pensis, no és l’únic criteri que funciona. Un projecte fantàstic en què havia de participar –el director em volia tant sí com no– es va frustrar perquè al productor li va semblar que la gent no es gira a mirar-me quan entro en un restaurant.

Em sorprèn moltíssim això! No em considero gens mediàtic, a nivell massiu he fet molt poca tele. Potser aquest va ser el motiu.

Tornem als nos. Sóc una mica estrany, trio, i pago el

meu preu per fer-ho. Potser em paguen moltíssim per fer una pel·lícula o una sèrie però si em sembla que ha de ser dolenta no l’accepto. Em fa posar malalt pensar el contrari.

A la llista de directors, expressament, no n’he inclòs un. Cesc Gay.

Sí. És especial, oi? Sí. També ho és Mariano Barroso. Amb tots dos hi ha afinitats personals, amistat i afecte. Amb el Cesc ens hem alimentat molt mútuament. Sóc molt de proposar coses al director, de fer-me una mica pesat i amb ell en aquest sentit ens entenem molt bé.

Per a mi, *Ficció* és del millor que has fet mai. Coincidim totalment. Vam treballar moltíssim el personatge, ho comentàvem tot al detall, cada escena, cada decisió. Ho prefereixo molt més que no pas la improvisació. “D’acord, doncs me’n vaig a casa!”

¿És el director que et coneix millor com a actor? Podria ser. El que sí que sé de mi mateix és que sóc molt íntim, altament sensible. M’emociono i ploro amb facilitat, cosa que tampoc és que m’agradi especialment.

Em va quedar marcat que quan vas recollir el Goya per *En la ciudad* vas agrair a Joan Dalmau –també nominat per *Soldados de Salamina*– com t’havia tractat quan eres gairebé un figurant. Va ser una mica estrany perquè ell estava convençut que guanyaria. I jo tenia clar que si em donaven a mi el premi li volia fer un homenatge. Els actors, com tothom, també sabem molt bé com és la gent i com ens ha tractat al llarg dels anys. Per la nostra feina, hauríem de ser experts en l'ànima humana i, en canvi, és molt fàcil detectar falsedat i impostura.

Per exemple? Quan en una estrena o una festa et diuen: “Oh! Que bé que estaves en aquella pel·li i que bona que era!” I tu penses interiorment: “Però si precisament aquella era una autèntica merda!”

¿Tens la sensació que la professió d’actor s’ha accelerat? Per exemple, ara tothom pot fer *Hamlet* i a qualsevol edat. Abans hi havia repentes que arribaven quan l’actor en qüestió tenia una determinada edat i una experiència acumulada. Entenc el que dius i tens raó. El que passa és que a Shakespeare hi és tot, absolutament tot, i el pots manipular com vulguis perquè sempre se’n treu alguna cosa de profit. Caldria ser una mica més respectuós i pensar una mica millor en la idoneïtat del que fem.

Shakespeare ens retrata amb precisió, també avui i sempre.

És bestial el que aconsegueix. És fàcil fer translacions cap a nosaltres i cap a la vida que portem en aquesta societat tan bestialment capitalista en què tothom té clar que ha de cobrar com més diners millor.

Com es porta tenir una filla que és actriu? [Somriu.] Ella és el més maco que he fet. Sempre li donaré suport. Tenim un tema mutu que ens alimenta. Per a ella és una putada ser actriu i no actor. Ella ha de ser “guapa i...”, en canvi un actor pot ser “lleig i atractiu”. Parlem sovint de què vol dir la interpretació. Em demana que l’ajudi a passar el diàleg perquè l’endemà té un càsting...

I què li dius? “T’estàs amagant. Mira’m als ulls”.

Tens fusta de director? M’ho diuen molt, que hauria de dirigir. El que passa és que tinc poc motor propi per engegar un projecte de zero. És cert que quan has treballat molt comences a tenir intuïcions que poden servir. I també és cert que, a nivell íntim, m’agrada la gent. [Fa una pausa molt llarga.] Sí, en certa manera sí.

Sí, què? Que estaria bé dirigir? No, que m’agrada la gent. —

Una temporada intensa al cinema i al teatre

Després d’un any esperant estrena, Eduard Fernández té també en cartellera *Lejos del mar*, d’Imanol Uribe. Hi dóna vida a un pres d’ETA que és excarcerat i es retroba amb la filla del militar que va assassinar. Aquesta serà una temporada intensa per a l’actor, ja que al febrer pujarà a l’escenari dels Teatros del Canal de Madrid amb la versió en castellà de *Panorama des del pont*, el muntatge de Georges Lavaudant que va triomfar al Romea la temporada passada. Té en cartera *Los últimos de Filipinas*, debut en el llargmetratge de Salvador Calvo, amb Luis Tosar, Javier Gutiérrez i Karra Elejalde. I després d’anys de resistir-se a la tele, finalment ha arribat un projecte que li fa el pes. Es tracta de *La zona*, un nou projecte de Movistar+ amb el segell de qualitat de Jorge Sánchez-Cabezudo, responsable d’una de les millors sèries espanyoles: *Crematorio*.

MARIANO HERRERA